

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 271/2013-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. septembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészároša prerokoval prijatú sťažnosť Mgr. Ing. J. S., L., zastúpeného advokátkou JUDr. E. K., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sd 31/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sd 31/2010 p o r u š i l základné právo Mgr. Ing. J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Mgr. Ing. J. S. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Mgr. Ing. J. S. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov), ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. E. K., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. februára 2013 doručená sťažnosť Mgr. Ing. J. S, L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sd 31/2010.

Zo sťažnosti a z obsahu spisu krajského súdu sp. zn. 5 Sd 31/2010 vyplýva, že sťažovateľ 15. apríla 2010 doručil krajskému súdu opravný prostriedok, ktorým sa domáhal proti S. (ďalej len „žalovaná“) zrušenia rozhodnutia č. 531 104 1200 z 1. februára 2010 v spojení s rozhodnutím č. 531 104 1200 z 5. januára 2012 (ďalej len „rozhodnutie žalovanej“) o priznaní mu invalidného dôchodku a vrátenia veci na ďalšie konanie žalovanej. Sťažovateľ považoval rozhodnutie žalovanej za nezákonné, pretože podľa jeho názoru žalovaná nesprávne určila (podhodnotila) výšku priznaného dôchodku, keď nedostatočne zistila skutkový stav veci (najmä nezohľadnila pracovný pomer sťažovateľa v spoločnosti K., s. r. o., ktorý trval od 14. decembra 1998 do 30. septembra

2008) a vec aj nesprávne právne posúdila. Krajský súd vo veci do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu nerozhodol.

Sťažnosť na porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom vo veci sp. zn. 5 Sd 31/2010 sťažovateľ odôvodnil tým, že konanie krajského súdu v tejto veci je poznačené zjavnými prietahmi, nečinnosťou súdu, čo pociťuje ako skrivodlivosť a vyvoláva to u neho bezmocnosť a beznádej.

Predsedička krajského súdu vyhodnotila sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní zo 7. januára 2013 v odpovedi z 28. januára 2013 ako dôvodnú a sťažovateľovi sa ospravedlnila. Predsedička krajského súdu v odpovedi uviedla, že prietahy boli zistené v čase od 14. septembra 2010 až do nariadenia termínu pojednávania na 9. november 2011, pričom tieto boli zapríčinené objektívnymi okolnosťami so zreteľom na množstvo vecí pridelených na rozhodnutie senátu 5Sd a 1S, ktorého členom je konajúci sudca, a nedostatočným personálnym obsadením súdu.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti zdôraznil, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu napriek trom rokom trvania konania nebolo vo veci ani v prvom stupni rozhodnuté, krajský súd koná s výraznými časovými odstupmi, čo nie je vinou sťažovateľa, ktorý k prietahom nijako neprispel. Prvé pojednávanie nariadil krajský súd až po jeden a pol roku od podania žaloby (9. novembra 2011) a aj následne bol nečinný. Pritom vec má pre sťažovateľa mimoriadny význam, pretože ide o rozhodnutie o jeho invalidnom dôchodku. Ide o konanie, ktoré nie je zložité ani po právnej a ani po skutkovej stránke.

Sťažovateľ žiadal vydať tento nález:

„1. Základné právo Mgr. Ing. J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod č. k. 5 Sd 31/2010 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Bratislave prikazuje konať a rozhodnúť bez zbytočných prieťahov.

3. Mgr. Ing. J. S. sa priznáva finančné zadostučinenie 3. 000,- €, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Mgr. Ing. J. S. priznáva úhradu trov konania v sume 269,58 € (slovom: dvestošesťdesiatdeväť euro a 58/100 centov), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. E. K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie uznesením č. k. II. ÚS 271/2013-12 zo 16. mája 2013.

Sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 8. augusta 2013 oznámil, že netrvá na konaní ústneho pojednávania.

Krajský súd sa vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3175/2013 z 22. júla 2013, v ktorom uviedol, že „zákonná sudkyňa poukázala na to, že navrhovateľ Mgr. Ing. J. S. vo veci vedenej na tunajšom súde pod spis. zn. 5 Sd 31/2010 podaním zo dňa 15. 04. 2010 žiadal preskúmať rozhodnutie odporkyne S. v B..., číslo 531 104 1200 0 zo dňa 01. 02. 2010 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. 531 104 1200 zo dňa 05. 01. 2012.

Rozhodnutím číslo 531 104 1200 0 zo dňa 01. 02. 2010 odporkyňa priznala navrhovateľovi od 17. 12. 2008 invalidný dôchodok v sume 7 734,- Sk mesačne a určila, že navrhovateľovi patrí k 01. 01. 2009 invalidný dôchodok v sume 256,80 eur mesačne, ktorý postupne zvýšila vždy k 01. 01. kalendárneho roka, a to až na sumu 283,10 eur mesačne od 01. 01. 2010.

Rozhodnutím číslo 531 104 1200 0 zo dňa 05. 01. 2012 odporkyňa zvýšila navrhovateľovi sumu invalidného dôchodku od 06. 12. 2011 na 309,80 eur mesačne a od 01. 01. 2012 zvýšila invalidný dôchodok na sumu 320 eur mesačne.

Navrhovateľ v ústavnej sťažnosti zo dňa 23. 02. 2013 uviedol, že k tomuto dňu ešte nebolo rozhodnuté. Na konaní dňa 20. 02. 2013 sa zástupkyňa odporkyne nevedela vyjadriť k vymeriavaciemu základu, ktorý bol zohľadnený pri určení výšky invalidného dôchodku

navrhovateľa a z tohto dôvodu, bolo konanie odročené na deň 27. 02. 2013, pretože do tohto dátumu odporkyňa mala podať vyjadrenie. Na ďalšom konaní dňa 27. 02. 2013 bolo rozhodnuté o navrhovateľovom návrhu zo dňa 15. 04. 2010 tak, že súd rozhodnutie odporkyne číslo 531 104 1200 0 zo dňa 01. 02. 2010 v spojení so zmenovým rozhodnutím číslo 531 104 1200 zo dňa 05. 01. 2012 potvrdil a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Na doplnenie vyjadrenia zákonná sudkyňa poznamenala, že predmetná vec navrhovateľa bola dňa 15. 04. 2010 pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. M. T. Uznesením Súdnej rady Slovenskej republiky č. 1211 zo dňa 17. 05. 2011 bola JUDr. R. J. preložená na výkon funkcie sudcu na Krajský súd v Bratislave s účinnosťou od 01. 06. 2011 a dňa 02. 06. 2011 jej bolo pridelených na prerokovanie a rozhodnutie 296 vecí, z toho aj predmetná vec navrhovateľa. Vo veci sp. zn. 5 Sd 31/2010 dňa 20. 09. 2011 nariadila termín jej prerokovania na deň 09. 11. 2011.

Tiež uviedla, že všetky pridelené veci v jej súdnom oddelení 9Sd a 9Scud vybavovala priebežne a podľa poradia a súčasne popri samosudcovskej agende v súdnom oddelení 9Sd a 9Scud bola aj členkou senátu 1S.

JUDr. R. J. vo svojom vyjadrení na záver poukázala na to, že sťažovateľ dňa 07. 01. 2013 podal sťažnosť na prieťahy v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 5 Sd 1/2010, doručení tunajšiemu súdu dňa 07. 01. 2013. JUDr. L. P., podpredsedníčka Krajského súdu v Bratislave vyhodnotila túto sťažnosť, vedenú pod Spr. 2008/2013, odpoveďou zo dňa 28. 01. 2013 za dôvodnú, pretože v období od 14. 09. 2010 do 09. 11. 2011 v predmetnom konaní boli zistené prieťahy objektívnej povahy.

So zreteľom na uvedený obsah vyjadrenia zákonnej sudkyne k podanej sťažnosti uvádzam, že sa s týmto vyjadrením v celom rozsahu stotožňujem. “.

Krajský súd v závere tohto podania ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval

ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ a tiež aj krajský súd vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s tým odôvodnením, že konanie krajského súdu je od podania opravného prostriedku poznačené zbytočnými prietahmi.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, príp. čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota

osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04, IV. ÚS 220/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd posudzoval z hľadiska už uvedených kritérií vec vedenú pred krajským súdom pod sp. zn. 5 Sd 31/2010.

1. Posúdením namietaného konania podľa prvého kritéria ústavný súd konštatoval, že konanie nie je po právnej ani skutkovej stránke zložitú. Predmetom konania je rozhodovanie o opravnom prostriedku sťažovateľa proti rozhodnutiu žalovanej vo veci výšky invalidného dôchodku. Takýto predmet konania nie je mimoriadne právne zložitý, ide o obvyklú vec, ktorá je častým predmetom rozhodovania všeobecných súdov. Vec sa ani po skutkovej stránke nejaví ako obzvlášť zložitá.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd posudzoval správanie sťažovateľa, pričom nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali záver o jeho podiele na zbytočných priesťahoch v konaní pred krajským súdom.

3. Pri hodnotení konania podľa tretieho kritéria, ktorým je postup krajského súdu, ústavný súd vychádzal z obsahu pripojeného spisu krajského súdu.

Ako vyplynulo z jeho obsahu, priebeh konania pred krajským súdom po doručení opravného prostriedku sťažovateľa 15. apríla 2010 bol takýto:

- 16. apríla 2010 krajský súd vyzval žalovanú na vyjadrenie k podanému opravnému prostriedku (odpoveď žalovanej mu bola doručená 7. júna 2010),

- 7. júna 2010 krajský súd zaslal vyjadrenie žalovanej sťažovateľovi s výzvou na doplnenie jeho opravného prostriedku (sťažovateľ doručil krajskému súdu odpoveď 14. júla 2010),

- 3. augusta 2010 a 14. septembra 2010 krajský súd vyzval žalovanú, aby sa vyjadrila k podaniam sťažovateľa (odpoveď žalovanej doručená 27. októbra 2010),

- 2. júna 2011 bol spis pridelený inému sudcovi,

- 29. septembra 2011 krajský súd nariadil termín pojednávania na 9. november 2011,

- 9. novembra 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, obaja účastníci boli prítomní, pojednávanie bolo odročené na neurčito,

- 23. decembra 2011 sťažovateľ spresnil označenie žalovanej,

- 12. januára 2012 krajský súd vyzval žalovanú na predloženie dávkového spisu (odpoveď žalovanej doručená 8. februára 2012),

- 2. augusta 2012 krajský súd vrátil dávkový spis žalovanej,

- 5. septembra 2012 krajský súd znova žiadal dávkový spis od žalovanej (doručený 13. septembra 2012),

- 11. decembra 2012 bol nariadený termín pojednávania na 16. január 2012,

- 15. januára 2013 krajský súd oznámil účastníkom, že nariadený termín pojednávania je zrušený z dôvodu práceneschopnosti sudcu a nový termín je nariadený na 20. február 2013,

- 24. januára 2013 krajský súd žiadal o pripojenie spisu, na ktorý poukazoval sťažovateľ,

- 20. februára 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, obaja účastníci boli prítomní, pojednávanie bolo odročené na 27. február 2013,

- 27. februára 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, bol vyhlásený rozsudok č. k. 5 Sd 31/2010-226, ktorým krajský súd rozhodnutie žalovanej potvrdil a účastníkom náhradu trov konania nepriznal,

- 27. marca 2013 bol písomne vyhotovený rozsudok.

Poukazujúc na uvedený chronologický prehľad doterajšieho priebehu konania, je zrejmé, že krajský súd bol vo veci v období od 14. septembra 2010 (výzva žalovanej) do 29. septembra 2011 (nariadenie termínu pojednávania na 9. november 2011), teda viac ako dvanásť mesiacov, úplne nečinný a nevykonal žiadny relevantný úkon smerujúci k rozhodnutiu. Celková doba nečinnosti krajského súdu tak predstavuje minimálne 12 mesiacov.

Vzhľadom na to, že v tomto prípade je celková doterajšia dĺžka konania zjavne neprimeraná zložitosti, ako aj konkrétnym okolnostiam prípadu a je ovplyvnená predovšetkým nečinnosťou a charakteristická neefektívnosťou postupu krajského súdu po dobu 12 mesiacov, ktorú z hľadiska požiadavky zachovania základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nemožno ospravedlniť, ústavný súd konštatoval, že krajský súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sd 31/2010 porušil základné právo sťažovateľa zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 €. Dôvodil tým, že finančné zadosťučinenie v takejto výške je primeranou protihodnotou utrpanej nemajetkovej ujmy. Poukázal na to, že sťažovateľ s ohľadom na doterajší priebeh konania pociťuje skrivodlivosť, bezmocnosť a beznádej najmä preto,

že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu napriek trom rokom trvania konania nebolo vo veci ani na prvom stupni rozhodnuté, prvé pojednávanie krajský súd nariadil až po jeden a pol roku od podania žaloby, a poukázal aj na to, že vec má pre sťažovateľa mimoriadny význam, pretože ide o rozhodnutie o jeho invalidnom dôchodku.

Vzhľadom na okolnosti danej veci dospel ústavný súd k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za dôvodné priznať sťažovateľovi aj finančné zadosťučinenie, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia základného práva sťažovateľa, ako aj s ohľadom na spôsob postupu krajského súdu v jeho veci považuje za primerané vo výške 500 €.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním JUDr. E. K. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 269,58 € spolu za dva úkony právnej služby urobené v roku 2013 podľa § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, t. j. dvakrát po 127,16 € a dvakrát po 7,63 € režijný paušál.

Trovy konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

Povinnosť krajskému súdu konať a rozhodnúť vo veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd samostatným výrokom tohto nálezu neuložil, pretože krajský súd v čase po doručení sťažnosti ústavnému súdu vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 5 Sd 31/2010-226 z 27. februára 2013.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2013